

ОСВІТНІ РЕФОРМИ В УКРАЇНІ В РОКИ НЕЗАЛЕЖНОСТІ

Ф.М. Проданюк, кандидат історичних наук, доцент

С. А. Подік, студентка

Київський національний університет технологій та дизайну

Шлях європейської та світової інтеграції, обраний Україною, зумовлює необхідність інтенсивних змін в політичному, економічному й соціальному житті нашої держави [1, С. 5]. Освітній потенціал держави - це одна з переваг сучасної України на теперішньому переломному етапі нашої історії [2]. Тому важливе значення має узагальнення досвіду проведення реформ системи освіти в Україні. Зокрема, системи закладів вищої освіти України.

Деякі аспекти проведення та реформування початкової освіти в Україні в роки незалежності проаналізували в своїх роботах Н. Дем'яненко, М. Євтух, Н. Никало, О. Сухомлинська та інші [3]. Проблемі змісту початкової освіти присвячені роботи М. Скаткіна, І. Лернера, В. Раєвського, В. Ледньова та ін [3]. Питання реформування національної системи освіти висвітлені в працях В. Андрущенка, Г. Артемчука, М. Євтуха, В. Лугового, В. Коцура, В. Кременя, М. Згуровського, В. Огнев'юка, В. Войтенка, В. Яблонського та ін. Проблеми становлення приватної вищої освіти висвітлені в працях І. Тимошенка і В. Огаренка та інших [4]. Сучасні дослідники вважають початковим етапом реформування системи закладів вищої освіти України 1991–1995 рр. Для нього характерні такі риси: відбулася перша освітянська реформа – була розроблена і затверджена програма «Освіта. Україна ХХІ століття», здійснювалася деполітизація освіти, заклади вищої освіти набули національного характеру, виникли заклади вищої освіти [4, С. 3].

Під час другого етапу реформ (1996-1999 рр.) ухвалено зміни до Закону України «Про освіту» (1996) та Україна підписала Ліссабонську конвенцію про взаємовизнання кваліфікацій з вищої освіти в Європі (1997). [4, С. 3-4].

Третій етап (2000 – 2010 рр.) – це реформування системи вищої освіти України, яка включала в себе такі заходи: вдосконалення нормативно-правової бази та ухвалення Закону України «Про вищу освіту» (2002) й Указу Президента України «Про заходи вдосконалення системи вищої освіти» (2004) [4, С. 4-5]. У 2006–2007 рр. у всіх ЗВО України відбулося запровадження кредитно-трансферної системи ECTS тощо. Також було здійснено приєднання ЗВО України до Болонської системи (2005) [4, С. 9].

Під час четвертого етапу (2011-2022 рр.) відбулося обговорення та прийняття проекту Національної стратегії розвитку освіти на 2012–2021 рр.; ухвалено новий закон України «Про вищу освіту»; здійснено спробу переходу до гнучкої ступеневої системи підготовки

фахівців та піднесення вищої освіти України на міжнародний рівень; інтеграцію ЗВО України в європейський простір; відокремлення Вищої атестаційної комісії від Міністерства освіти і науки України; забезпечення прозорості вступної кампанії, відновлення активної співпраці з міжнародними партнерами у сфері освітніх програм [4].

З 2016 р. МОН України здійснило спробу використати вчені звання як інструмент посилення міжнародної складової українських досліджень. В Україні з'явилися нові вимоги до здобувачів учених звань. З 2015 р. забезпечено умови для здійснення мобільності викладачів та студентів України. [5]. З 2014 р. в Україні розпочалося запровадження ряду заходів, які мали забезпечити розширення академічних прав ЗВО та розпочався процес створення Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти (НАЗЯВО) тощо.

Отже, процес модернізації національних систем вищої освіти має зберегти та примножити українських освітніх традицій; задовольняти потреби особистості, суспільства та країни; адаптації національної законодавчої, нормативно-правової бази до світових стандартів у галузі вищої освіти; забезпечення гнучкості та безперервності процесу освіти, самоосвіти; інформатизації змісту та методів вищої освіти та модернізації освітніх технологій тощо [7].

Список використаних джерел

1. Андрущенко В. Передмова // Стратегія реформування освіти в Україні: Рекомендації з освітньої політики. К.: "К.І.С.", 2003. 296 с.
2. Сергій Квіт, міністр освіти і науки України. [Електронний ресурс]. Режим доступу: // <https://don.kyivcity.gov.ua/content/potribni-zminy-zmist-i-zavdannya-osvitnih-reform.html>.
3. Гришук Г. Розвиток початкової освіти в Україні за роки незалежності. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <file:///C:/Users/1/Downloads/422-%D0%A2%D0%B5%D0%BA%D1%81%D1%82%20%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%82%D1%96-1146-1-10-20170321.pdf>
4. Галах В.В. Реформування системи вищої освіти України (1991-2014): аналітичний огляд [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://dnrb.gov.ua/wp-content/uploads/2016/03/874676796.pdf>
5. Ніколаєв Є., Сосун І. Вища освіта в незалежній Україні [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.skeptic.in.ua/wp-content/uploads/Higher-Ed-in-Independent-Ukraine.pdf>
6. Ніколаєв Є., Длугопольський О. Реформа вищої освіти України: реалізація профільного закону в 2014–2016 рр. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://parlament.org.ua/wp-content/uploads/2016/12/HE-shadow-report-final.pdf>
7. Дериховська В.І. Аналіз еволюційних етапів модернізації національної системи вищої освіти [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://economyandsociety.in.ua/journals/9_ukr/154.pdf